

N:o 51.

*Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående ändrad lydelse af 3 och 22 §§ af förordningen angående patent; gifven Stockholms slott den 20 Mars 1891.*

Under återopande af bifogade i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, vill Kongl. Maj:t härmed inhemta Riksdagens yttrande öfver bilagda förslag till förordning angående ändrad lydelse af 3 och 22 §§ af förordningen angående patent den 16 maj 1884.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

**O S C A R.**

*V. L. Groll.*

## Förslag

till

**förordning angående ändrad lydelse af 3 och 22 §§ af förordningen  
angående patent den 16 maj 1884.**

Häri genom förordnas att 3 och 22 §§ af förordningen angående patent den 16 maj 1884 skola erhålla följande ändrade lydelse:

### 3 §.

»Uppfinning må ej anses såsom ny, om den, innan ansökan om patent derå inkommit till patentmyndigheten, redan blifvit så beskrifven i allmänt tillgänglig tryckt skrift eller så öppet utöfvad, att sakkunnig person kan med ledning af derigenom vunna upplysningar utöfva uppfinningen, eller om dess föremål ej väsentligen skiljer sig från alster eller tillverkningsätt, som förut blifvit sålunda känt.

En uppfinnings offentliggörande i tryckt skrift genom utländsk patentmyndighet eller förevisande å en internationel utställning må dock ej utgöra hinder för patents meddelande, så framt ansökan derom inkommer inom sex månader, efter det uppfinningen offentliggjordes eller utställdes.»

### 22 §.

»Den, som utom i de fall, hvilka omförmälas i 16 och 17 §§, utan patenthafvares lof inom riket till afsalu tillverkar föremål eller vid tillverkning till afsalu använder tillverkningsätt, derå honom veterligen patent här åtnjutes, eller till salu här i riket håller, för försäljning till riket inför, i utöfning af yrke använder eller till annans begagnande eller nytta emot godtgörelse upplåter här patenteradt eller efter här

patenteradt tillverkningssätt frambragt föremål, som honom veterligen utan patenthafvarens tillstånd åstadkommits, straffes med böter från och med tjugu till och med två tusen kronor; ersätte ock all skada. Ej må dock annan än patenthafvaren härom föra talan.

Oloffigen tillverkade eller oloffigen i riket införda föremål skola, der målseghanden det äskar, till honom utlemnas mot ersättning för värdet eller mot afdrag därför å honom tillkommande skadestånd. Med redskap, som äro för den oloffiga tillverkningen uteslutande användbara, skall, om målseghanden det yrkar, så förfaras, att missbruk dermed ej må ske.

Hvar som under tid, då han är stäld under tilltal för öfverträdelse af denna §, fortsätter samma förseelse, skall, när han dertill varder lagligen förvunnen, dömas till särskildt ansvar för hvarje gång stämning därför utfärdas och delgifvits.

Böter, som ådömas enligt denna §, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, förvandlas de enligt allmän strafflag.»

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t  
Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 31  
december 1890.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre ÅKERHJELM,  
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,  
Statsråden: herr WENNERBERG,  
friherre PALMSTIERNA,  
friherre VON ESSEN,  
friherre ÅKERHJELM,  
ÖSTERGREN,  
GROLL och  
WIKBLAD.

Statsrådet herr friherre von Otter hade med Hans Maj:t Konungens  
tillstånd i följd af opasslighet aflägsnat sig.

---

Departementschefen statsrådet Groll anmälde härefter:

29:o.

a) En af tillförordnade chefen för patentbyrån till chefen för  
civildepartementet stäld skrifvelse angående ändrad lydelse af 22 § af

förordningen angående patent den 16 maj 1884, i anledning hvaraf svenska uppfinnareföreningen sig yttrat, hvarefter kommerskollegium i ärendet afgifvit utlåtande.

b) Riksdagens underdåniga skrifvelse den 14 maj 1889 i fråga om ändring af nämnda §, i anledning hvaraf kommerskollegium sig yttrat.

---

Efter att hafva redogjort för innehållet af dessa handlingar, yttrade departementschefen:

Lika med Riksdagen och de myndigheter, som yttrat sig i ärendet, anser äfven jag en lagförändring, åsyftande att bereda patenthafvare ett vidsträcktare skydd än de för närvarande åtnjuta, vara af omständigheterna påkallad. Att härvid, såsom tillförordnade chefen för patentbyrån ifrågasatt, utsträcka skyddet derhän att äfven ett användande för personligt bruk af en patenterad uppfinning skulle vara förbjudet, synes mig dock vara att gå för långt. Riksdagen har såsom en förebild framhållit den norska lagen, som stadgar att patent medför den verkan att ingen utan patenthafvarens samtycke eger annat än till eget bruk tillverka eller från utlandet införa ett patenteradt föremål eller hålla till salu eller sälja detsamma samt att, om patentets föremål är ett förfarande, en apparat, en maskin, ett verktyg eller annat arbetsredskap, patentet derjemte har den verkan att ingen eger att utan patenthafvarens samtycke använda patentets föremål i sin rörelse. Och i hufvudsaken synes intet vara att erinra emot de grundsatser, som i dessa stadganden fått sitt uttryck. I ett hänseende torde dock ett vidsträcktare skydd böra stadgas än den norska lagen enligt sin ordalydelse medgifver. Den föreskrift, som denna lag innehåller i fråga om apparater, maskiner, verktyg och andra arbetsredskap, synes mig nemligen böra gälla äfven andra hjälpmedel för produktionen, såsom sprängämnen och andra kemiska preparat.

Enligt min tanke bör alltså en lagförändring i ifrågavarande hänseende gå ut derpå att hvarje tillgodogörande, utom för personligt bruk, af en patenterad uppfinning utan patenthafvarens lof varder förbjudet. Och jag har i detta syfte låtit uppgöra följande förslag till ändrad lydelse af 22 § af förordningen angående patent den 16 maj 1884:

»Den, som utom i de fall, hvilka omförmälas i 16 och 17 §§, utan patenthafvares lof inom riket till afsalu tillverkar föremål eller vid tillverkning till afsalu använder tillverkningsätt, derå honom veterligen

patent här åtnjutes, eller till salu här i riket håller, för försäljning till riket inför, i sitt yrkes utöfning använder eller till annans begagnande eller nytta emot godtgörelse upplåter här patenteradt eller efter här patenteradt tillverkningssätt frambragt föremål, som honom veterligen utan patenthafvarens tillstånd åstadkommits, straffes med böter från och med tjugu till och med två tusen kronor; ersätte ock all skada. Ej må dock annan än patenthafvaren härom föra talan.

Olofligen tillverkade eller oflofligen i riket införda *föremål* skola, der målseganden det äskar, till honom utlemnas mot ersättning för värdet eller mot afdrag därför å honom tillkommande skadestånd. Med redskap, som äro för den olofliga tillverkningen uteslutande användbara, skall, om målseganden det yrkar, så förfaras, att missbruk dermed ej må ske.

Hvar som under tid, då han är stäld under tilltal för öfverträdelse af denna §, fortsätter samma förseelse, skall, när han dertill varder lagligen förvunnen, dömas till särskildt ansvar för hvarje gång stämning därför utfärdas och delgifvits.

Böter, som ådömas enligt denna §, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, förvandlas de enligt allmän strafflag.»

Såsom Eders Kongl. Maj:t behagade finna, är skilnaden mellan denna lydelse och den nuvarande allenast den att i förslaget insatts orden »i sitt yrkes utöfning använder eller till annans begagnande eller nytta emot godtgörelse upplåter», hvarjemte ordet »vara» utbyttis emot det mera egentliga uttrycket »föremål».

Vidare yttrade departementschefen:

Enligt art. 11 af den i Paris den 20 mars 1883 afslutade och af Eders Kongl. Maj:t genom accessionsakt den 26 juni 1885 tillträdde konvention om internationelt skydd för den industriela eganderätten, skall med afseende å varor, som utställas vid officiella eller officiellt erkända internationela expositioner, provisoriskt skydd meddelas för patenterbara uppfinningar; och i öfverensstämmelse härmed är i 3 § af förordningen angående patent föreskrifvet att en uppfinnings förelisande å en internationel utställning ej må utgöra hinder för patents meddelande, så framt ansökan derom inkommer inom sex månader efter utställningens öppnande.

Nu har den konferens, som den internationela unionen för skyddande af den industriela eganderätten innevarande år hållit i Madrid, uttalat sig för ett sådant förtydligande af omförmälda bestämmelse i Pariserkonventionen, att det antydda skyddet skall åtnjutas under minst

sex månader, räknadt från det föremålet erhöill tillträde till utställningen. Och i den berättelse öfver konferensen, som tillförordnade chefen för patentbyrån till Eders Kongl. Maj:t den 24 sistlidne oktober öfverlemnad, har tillförordnade byråchefen såsom sin mening uttalat att någon betänklighet icke borde möta att ändra den svenska patentförordningen till öfverensstämmelse med hvad konferensen sålunda beslutat.

Instämmande i den utaf tillförordnade byråchefen sålunda yttrade mening, har jag låtit uppgöra följande förslag till ändrad lydelse af andra stycket af 3 § af förordningen angående patent den 16 maj 1884:

»En uppfinnings offentliggörande i tryckt skrift genom utländsk patentmyndighet eller förevisande å en internationel utställning må dock ej utgöra hinder för patents meddelande, så framt ansökan derom inkommer inom sex månader efter det uppfinningen offentliggjordes eller utställes.»

Med anmälan att departementschefen, i enlighet med hvad han sålunda yttrat, uppgjort ett förslag till förordning angående ändrad lydelse af 3 och 22 §§ af förordningen angående patent den 16 maj 1884, hemstälde departementschefen härefter att Kongl. Maj:t täcktes öfver berörda vid detta protokoll fogade förslag inhemta högsta domstolens utlåtande; och behagade Hans Maj:t Konungen till denna af Statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställen lemna bifall.

Ex protocollo

*Carl G. Edman.*

---

*Ann.* Det vid ofvanstående protokoll fogade förslag är ordagrant intaget i Högsta domstolens härefter aftryckta protokoll.

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet inför Kongl. Maj:ts högsta domstol tisdagen den 17 februari 1891.*

### Andra rummet.

#### Närvarande

Justitieråden: WRETMAN,  
SVEDELIUS,  
SKARIN,  
LILIENBERG,  
HAMMARSKJÖLD,  
WESTMAN,  
THOMASSON.

---

1:o.

Tillförordnade byråchefen i patentbyrån, grefve Hugo Hamilton uppvisade en från statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 31 nästlidne januari aflåten skrifvelse, hvaruti meddelats underrättelse, att Kongl. Maj:t i nåder förordnat grefve Hamilton att, i egenskap af revisionssekreterare, i högsta domstolen föredraga ett inom civildepartementet uppgjordt förslag till förordning angående ändrad lydelse af 3 och 22 §§ af förordningen angående patent den 16 maj 1884, hvar efter grefve Hamilton i underdånighet föredrog utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den

31 december 1890, hvarmedelst högsta domstolens utlåtande blifvit inforordadt öfver ofvanberörda så lydande förslag till

Förordning angående ändrad lydelse af 3 och 22 §§ af förordningen angående patent den 16 maj 1884.

Härigenom förordnas, att 3 och 22 §§ af förordningen angående patent den 16 maj 1884 skola erhålla följande ändrade lydelse:

### 3 §.

Uppfinning må ej anses såsom ny, om den, innan ansökan om patent derå inkommit till patentmyndigheten, redan blifvit så beskrifven i allmänt tillgänglig tryckt skrift eller så öppet utöfvad, att sakkunnig person kan med ledning af derigenom vunna upplysningar utöfva uppfinningen, eller om dess föremål ej väsentligen skiljer sig från alster eller tillverkningssätt, som förut blifvit sålunda känt.

En uppfinnings offentliggörande i tryckt skrift genom utländsk patentmyndighet eller förevisande å en internationel utställning må dock ej utgöra hinder för patents meddelande, så framt ansökan derom inkommer inom sex månader, efter det uppfinningen offentliggjordes eller utställes.

### 22 §.

Den, som utom i de fall, hvilka omförmälas i 16 och 17 §§, utan patenthafvares lof inom riket till afsalu tillverkar föremål eller vid tillverkning till afsalu använder tillverkningssätt, derå honom veterligen patent här åtnjutes, eller till salu här i riket håller, för försäljning till riket inför, i sitt yrkes utöfning använder eller till annans begagnande eller nytta emot godtgörelse upplåter här patenteradt eller efter här patenteradt tillverkningssätt frambragt föremål, som honom veterligen utan patenthafvarens tillstånd åstadkommits, straffes med böter från och med tjugu till och med två tusen kronor; ersätte ock all skada. Ej må dock annan än patenthafvaren härom föra talan.

Oloffigen tillverkade eller oloffigen i riket införda föremål skola, der målseganden det äskar, till honom utlemnas mot ersättning för värdet eller mot afdrag därför å honom tillkommande skadestånd. Med redskap, som äro för den oloffiga tillverkningen uteslutande användbara, skall, om målseganden det yrkar, så förfaras, att missbruk dermed ej må ske.

Hvar, som under tid, då han är stäld under tilltal för öfverträdelse af denna §, fortsätter samma förseelse, skall, när han dertill varder lagligen förvunnen, dömas till särskildt ansvar för hvarje gång stämning därför utfärdas och delgifvits.

Böter, som ådömas enligt denna §, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, förvandlas de enligt allmän strafflag.

Högsta domstolens fleste ledamöter ansågo förslaget icke föranleda annan anmärkning än att det i 22 § nyttjade uttrycket »i sitt yrkes utöfning» icke syntes med erforderlig tydlighet utmärka, att användningen af patenterade eller efter patenterade tillverkningssätt frambragta föremål skulle, under de i paragrafen gifna förutsättningar, vara förbjuden vid hvarje verksamhet, som vore att anse såsom utöfning af yrke och icke afsåge endast det personliga behofvets tillfredsställande. Särskildt syntes nämnda uttryck kunna gifva anledning till den missuppfattning, att staten och kommunerna egde att, i den industriella verksamhet, som af dem för egen räkning utöfvas, utan hinder af meddelade patent betjena sig af patenterade eller efter patenterade tillverkningssätt frambragta föremål.

Justitierådet *Lilienberg* lemnade förslaget utan anmärkning.

Ex protocollo:

*C. P. Hagbergh.*

---

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t  
Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 20 mars  
1891.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre ÅKERHIELM,  
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve LEWENHAUPT,  
Statsråden: herr friherre VON OTTER,  
herr WENNERBERG,  
friherre PALMSTIERNA,  
friherre VON ESSEN,  
friherre ÅKERHIELM,  
ÖSTERGREN,  
GROLL och  
WIKBLAD.  
Justitieråden: SVEDELIUS och  
CARLSON.

---

1:o.

Med erinran att Kongl. Maj:t den 31 december nästlidna år, på sätt protokollet öfver civilärenden för nämnda dag utvisar, beslutit inhemta högsta domstolens utlåtande öfver ett af chefen för civildepartementet uppgjort, vid berörda protokoll fogadt förslag till förordning angående ändrad lydelse af 3 och 22 §§ af förordningen angående patent den 16 maj 1884, anmälde nu departementschefen statsrådet Groll det sålunda infordrade utlåtandet, hvilket innefattades i ett till civildeparte-

mentet inkommet utdrag af högsta domstolens protokoll för den 17 sistlidne februari.

Efter att hafva redogjort för innehållet af detta utlåtande, yttrade departementschefen att han med anledning af den anmärkning, som af högsta domstolens fleste ledamöter emot förslaget framstälts, ansåge det i den föreslagna 22 § nyttjade uttrycket »i sitt yrkes utöfning» böra utbytas emot orden »i utöfning af yrke», genom hvilken förändring det tydligare än i det remitterade förslaget skett blefve utmärkt såväl att användningen af patenterade eller efter här patenteradt tillverknings sätt frambragta föremål vore, under de i paragrafen gifna förutsättningar, förbjuden vid hvarje verksamhet, som vore att anse såsom utöfning af yrke och icke uteslutande afsåge att tillgodose personens enskilda behof, som ock att detta förbud äfven gälde för den industriela verksamhet, som utöfvades för statens eller för kommuns räkning.

Sedan departementschefen härefter uppläst förslag till förordning i ämnet, uppgjort med iakttagande af denna förändring men i öfrigt lika med det till högsta domstolen remitterade förslaget, tillstyrkte departementschefen att Kongl. Maj:t måtte öfver berörda, vid detta protokoll fogade förslag inhemta Riksdagens yttrande.

Till denna af Statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lemna bifall samt förordnade att proposition i ämnet, så lydande som bilagan till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo  
*Carl G. Edman.*

## Till Herr Statsrådet och Chefen för Kongl. Civildepartementet.

Af förekommen anledning tillåter jag mig fästa Herr Statsrådets uppmärksamhet på den betydande och enligt min uppfattning ej fullt befogade olikhet i patentskyddets omfattning, som förefinnes enligt svensk och utländsk lagstiftning.

Enligt patentförordningens 22 § är den hemfallen till straff, som »utan patenthafvares lof inom riket till afsalu tillverkar vara eller vid tillverkning till afsalu använder tillverkningssätt, derå honom veterligen patent här åtnjutes, eller till salu här i riket håller eller för försäljning till riket inför här patenterad eller efter här patenteradt tillverkningssätt frambragt vara, som honom veterligen utan patenthafvarens tillstånd åstadkommes».

*Tyska patentlagens* 4 § innehåller följande stadgande:

»Patentet medför den verkan, att ingen är befogad att utan patenthafvarens medgifvande yrkesmässigt framställa, i allmänna rörelsen bringa eller till salu hålla uppfinningens föremål.

Utgöres uppfinningens föremål af ett förfarande, en maskin eller annan driftsänordning, ett verktyg eller annat arbetsredskap, så har patentet derjemte den verkan, att ingen är befogad att utan patenthafvarens medgifvande använda förfarandet eller begagna uppfinningens föremål.»

I 34 § af samma lag stadgas ansvar och ersättningsskyldighet för den, som »med vetskap» (wissentlich) öfverträder de i 4 § gifna bestämmelserna.

I *England* bestämmes patentskyddets omfattning genom patentbrevet, för hvilket formulär är fastställt. I detta formulär heter det, att patenthafvaren, sjelf eller genom sina ställföreträdare, »men ingen annan», är befogad att under patenttiden »på sätt han finner lämpligast förfärdiga, nyttja, utöfva eller sälja» det uppfunna, samt att han under

patenttiden »skall hafva och njuta hela nyttan» af uppfinningen, hvarjemte det förbjudes att under patenttiden »utan patenthafvarens skriftliga och med sigill försedda medgifvande, tillåtelse och instämmande direkt eller indirekt begagna eller utöfva uppfinningen eller någon del deraf.»

Den *franska* lagen tillförsäkrar patenthafvaren »uteslutande rätt att till sin fördel begagna uppfinningen» samt stadgar ansvar för »hvarje inkräktande af patenthafvarens rättigheter vare sig genom tillverkning af alster eller användning af hjälpmedel, som utgöra föremål för patent», hvarjemte likaledes straff stadgas för den, som, »med vetskap förhemligar, säljer, till salu håller eller i franskt område inför» i Frankrike patenterade varor; hvilket sistberörda stadgande dock numera genom konventionen rörande internationellt skydd för den industriela eganderätten blifvit så till vida modifieradt, att det icke är franska *patenthafvare* förbjudet att till Frankrike införa för deras räkning patenterade varor, som tillverkats i utlandet.

I den *norska* patentlagens 7 § heter det bland annat:

»Patent medför den verkan, att ingen utan patenthafvarens samtycke annat än till eget bruk eger tillverka eller från utlandet införa det patenterade föremålet, ej heller hålla till salu eller sälja detsamma.

Är patentets föremål ett förfarande, en apparat, en maskin, ett verktyg eller annat arbetsredskap, har patentet derjemte den verkan, att ingen eger att utan patenthafvarens samtycke använda patentets föremål i sin rörelse.»

I § 28 af samma lag stadgas ersättningsskyldighet för den, som gör ingrepp i patenthafvarens rättigheter äfvensom ansvar derest sådant ingrepp skett medvetet.

En jemförelse mellan dessa stadganden visar, att det skydd, som här i riket medgifves patenthafvare, är icke obetydligt mindre omfattande än hvad i allmänhet i utlandet för motsvarande fall är stadgadt.

Det är jemväl inskränktare än det skydd, som enligt 1856 års patentförordning var medgifvet. I 1 § af denna förordning stadgades nemligen att patentet medförde rättighet för innehafvaren att under patenttiden, med andras uteslutande, ensam eller genom andra, öfverallt inom riket utöfva den uppfinning och åstadkomma de tillverkningar hvarå patentet lydde, samt dessa tillverkningar till salu hålla, hvarjemte i § 13 stadgades ansvar för den, som gjorde intrång i dessa patenthafvarens rättigheter.

Enligt hvad af motiven till det komitébetänkande, som lagts till grund för nu gällande lagstiftning, framgår, har man från patentskyddet velat undantaga sådan utöfning af patenterade uppfinningar, som endast sker »för eget behof». Komiterade sökte uttrycka detta genom den från tyska lagen lånade bestämmelsen, att patentskyddet endast omfattande »yrkesmässig» utöfning. I stället för denna bestämmelse har emellertid på Högsta Domstolens yrkande lagen formulerats på sådant sätt, att patenterade uppfinningar fritt kunna utöfvas af enhvar, blott de dervid framställda alstren icke hållas »till afsalu». I vissa fall kan till och med, såsom här nedan skall visas, äfven ett för försäljningsändamål skedd begagnande af uppfinningen ega rum, utan att patenthafvarens genom lagen bestämda rättigheter deraf kunna anses kränkta.

Men härmed har man ock gått ej obetydligt längre i patentskyddets inskränkande än hvad antagligen genom det i den tyska lagen begagnade uttrycket »yrkesmässigt» eller det i den norska lagen motsvarande lagrum förekommande orden »för eget bruk» åsyftats.

Talrika klagomål öfver dessa bestämmelser hafva ock under de senaste åren till mig ingått. Det lär ej heller kunna bestridas, att genom 22 paragrafens nuvarande lydelse en stor mängd patent å viktiga uppfinningar kunna blifva i det närmaste värdelösa, utan att något verkligt tvingande skäl för en sådan inskränkning af patentskyddet från det allmännas synpunkt synes kunna anföras.

För att förtydliga ifrågavarande paragrafs verkliga innebörd tillåter jag mig anföras några exempel.

Om en person uppfinner t. ex. ett sprängämne, som utan svårighet och utan några dyrbara apparater kan af enhvar framställas, kunna större afnämare af sprängämnen, egare af stenbrott, grufvor, jernvägsanläggningar m. m. utan hinder af meddeladt patent saklöst framställa och för egen räkning använda detta sprängämne. En sådan framställning kan visserligen sägas ske »yrkesmässigt», men den sker icke »till afsalu». På samma sätt kunna de flesta industriella etablissement och särskildt de mekaniska verkstäderna utan hinder af meddelade patent förse sig med alla slags hjälpmaskiner, redskap, transportmedel och dylikt, så vida ej dessa äro patenterade såsom »tillverkningssätt», hvilket endast mera undantagsvis kan ega rum. Likaså undantages från patentskyddet exempelvis jernvägs- och transportbolags tillverkning af lokomotiv, vagnar, syllar, hissar, signalapparater och dylikt, gasverks tillverkning af ugnar, retorter, förlag m. m., jernverks anläggningar af masugnar, kolningsapparater, rostugnar och valsverk samt deras tillverk-

ning för eget behof af konvertrar och generatorer etc., skeppsredares egen tillverkning af fartyg, de flesta inom byggnadsindustrien fallande uppfinningar, telegraf- och telefonapparater, som icke försäljas utan endast af allmänheten mot ersättning begagnas etc. Det är med ett ord en högst väsentlig inskränkning af patentskyddet, som här egt rum, och som är af så mycket större betydelse som den drabbar just den afdelning af tekniken, inom hvilken det största antalet uppfinningar förekomma.

Särskildt torde det böra framhållas, att enligt paragrafens ordalydelse äro staten och kommunerna icke bundna af patent i den industriella verksamhet, som af dem för egen räkning utöfvas. Men att detta icke varit lagstiftarens mening, framgår af 17 §, der expropriation medgifves af uppfinningar, som Konungen pröfvar nödigt böra »utöfvas för statens räkning».

Äfven i ett annat afseende har 22 § enligt mitt förmenande gått för långt i inskränkande af patentskyddet. Det är nämligen enligt nämnda § icke förbjudet att hit införa patenterade eller efter här patenterade tillverkningssätt frambragta varor blott denna import icke sker »för försäljning». Men häraf följer ock, att industriidkare utan hinder af meddelade patent kunna från utlandet för egen räkning införskrifva icke blott sådana varor, hvilka äro afsedda för deras personliga behof, utan ock alla slags hjälpmedel (maskiner, motorer, kemikalier m. m.) för deras industriella verksamhet. Härigenom kan emellertid patenthafvarne tillfogas icke obetydligt afbräck. Dels är det icke alltid som uppfinnarne hafva råd att söka patent äfven i utlandet, dels är det mycket vanligt att uppfinnaren öfverlåter sina i olika länder förvärfvade patenträttigheter till olika personer eller bolag. Men utsigten att kunna afyttra en patenträttighet måste naturligtvis i hög grad minskas, om köparen icke ens är säker att kunna beherska den inhemska marknaden. Det har ock inträffat, att ett försök att bilda ett bolag för utöfning af en här i riket gjord uppfinning af en maskin gått om intet på den grund att man fäst uppmärksamheten på att vederbörande yrkesidkare, som skulle blifva afnämare af dessa maskiner, antagligen komme att fylla sitt behof från utlandet, der patenträttigheten blifvit på ett annat bolag öfverlåten, och der dylika maskiner ansågos kunna tillverkas billigare. Likaså har det inträffat, att en uppfinnare, som lagfört en yrkesidkare därför att denne användt en af uppfinnaren patenterad maskin, förlorat rättegången på den grund att yrkesidkaren kunnat visa, att han införskrifvit ifrågavarande maskin från utlandet.

Klagomål hafva slutligen äfven försports deröfver, att nu gällande patentlag i olikhet mot 1856 års förordning icke stadgar ansvar och ersättningsskyldighet för andra fall, än då intrång i en patenträttighet skett med vetskap om patentets tillvaro. Det lär ej heller kunna förnekas, att det måste vara ytterst svårt att åstadkomma en sådan bevisning, derest ej patenthafvaren låter hvarje stämning föregås af en bevisligen skedd varning mot intrång i hans rättigheter. Och å andra sidan torde det väl kunna ifrågasättas, om med den offentlighet, som numera gifves patenterade uppfinningar, och den uppmärksamhet, hvarmed industriidkarne måste följa teknikens utveckling, det verkligen, åtminstone i fråga om patenterade varors tillverkning och användning af patenterade tillverkningsätt eller användning för industriela ändamål af patenterade föremål, finnes grundad anledning till ett stadgande, som i så hög grad för patenthafvaren måste försvåra afvärandet af intrång i hans genom patentet fastställda rättigheter.

På grund af hvad ofvan blifvit anfördt har jag ansett mig böra ifrågasätta, att patentskyddet, i öfverensstämmelse med hvad Kongl. Kommerskollegium och Svenska Slöjdföreningen vid afgifvande af utlåtande öfver komiterades förslag hemställt, måtte åter erhålla väsentligen samma omfattning, som detsamma egde enligt 1856 års förordning. De betänkligheter, hvilka förmått komiterade att från patentskyddet utesluta sådan utöfning af patenterad uppfinning, som icke sker »yrkesmässigt», äfvensom användningen af patenterade föremål, synas mig nämligen icke ega synnerligen stor betydelse, då de sammanställas med de skäl, hvilka tala för att patentets utöfning fullständigt och uteslutande bör tillerkännas patenthafvaren. Jag kan ej heller föreställa mig, att det för den enskilde bör kännas synnerligen tryckande att ej för eget behof få utöfva patenterade uppfinningar. Åtminstone har mig veterligen icke några klagomål i detta hänseende försports under den tid 1856 års patentförordning egde gällande kraft.

Jag har emellertid icke ansett mig böra ifrågasätta, att intrång i patent, som sker derigenom att patenterade varor utan patenthafvarens lof hit till riket införas eller här hållas till salu, skall straffas i annat fall än då intrånget skett med vetskap. För att icke destomindre i möjligaste mån förekomma att patenterade maskiner eller andra föremål utan patenthafvarens medgifvande från utlandet införskrifvas och här användas i industriela rörelser, har jag trott, att i 22 § borde, i likhet med hvad i tyska och norska lagarna eger rum, intagas förbud mot användande utan patenthafvares medgifvande af patenterade maskiner, anordningar, verktyg eller andra arbetsredskap. Ett sådant

fullständigande af paragrafens bestämmelser skulle äfven ur annan synpunkt vara önskvärdt. En stor mängd uppfinningar afse nämligen »anordningar», hvilka visserligen i viss mening kunna betraktas såsom »industriela alster» och hvilka på grund häraf måste kunna patenteras, t. ex. anordningar vid ladugårdar för kreaturs skyddande mot eldfara, anordningar för ventilation och uppvärmning af rum med flera dylika, men dessa anordningar kunna deremot svårligen betecknas såsom »varor», hvilket uttryck som bekant för närvarande användes i 22 §, då patent-skyddets omfång skall bestämmas. Att patenthafvarens medgifvande måste anses lemnadt derigenom att uppfinningens föremål af honom eller hans agenter försålts, torde icke behöfva i lagen särskildt utsägas.

Med hänvisande till hvad jag sålunda anført, tillåter jag mig hemställa, att första stycket af 22 § måtte erhålla följande ändrade lydelse:

»Den, som utom i de fall, hvilka omförmälas i 16 och 17 §§, utan patenthafvarens lof inom riket tillverkar vara, använder tillverkningsätt eller begagnar maskin, anordning, verktyg eller annat arbetsredskap, derå patent här åtnjutes, eller till salu här i riket håller eller till riket inför här patenterad eller efter här patenteradt tillverkningsätt frambragt vara, som honom veterligen utan patenthafvarens tillstånd åstadkommits, straffes med böter från och med tjugu till och med två tusen kronor; ersätte ock all skada. Ej må dock annan än patenthafvaren härom föra talan.»

Stockholm i november 1887.

*Hugo E. G. Hamilton.*

## Till Byråchefen i Kongl. Patentbyrån.

Svenska uppfinnareföreningen, som med Eder skrifvelse af den 24 sistlidne November fått sig tillsändt ett till Herr Statsrådet och Chefen för Civilepartementet inlemnadt memorial med förslag till ändring af patentförordningens § 22 och i samma skrifvelse anmodats att derom uttala sig, får, med remissaktens återsändande och med bifogande af de dertill hörande handlingarne, härmed anföra följande:

Föreningen, hvars uppmärksamhet länge varit rigtad på de olämpliga bestämmelserna i bemälda §, har i den motivering, som föregår förslaget om ändring af densamma, funnit på ett särdeles slående och uttömmande sätt påpekat de oegentligheter, som för närvarande förefinnas uti ifrågavarande lagrums första del, och har äfvenledes funnit den föreslagna nya lydelsen af densamma vara i hufvudsakliga delar för uppfinnarne betryggande. Dock anser föreningen det vara af vigt, att vid paragrafens definitiva formulering afseende fästes vid följande inom föreningen framställda anmärkningar:

1. Beträffande den i paragrafens första del förekommande bestämningen angående tillverkning af patenterade varor har det af föreningen ansetts lämpligare att ordet »vara» utbyttes mot »föremål», enär detta ord såsom jemväl omfattande anordningar m. m. tillåter en något vidsträcktare tolkning af den ifrågavarande bestämmelsen.

2. Bland de patenterade föremål, hvilka enligt förslaget icke få utan patenthafvarens lof begagnas, nemligen »maskin, anordning, verktyg eller annat arbetsredskap», synes det vara af vigt att jemväl andra sådana alster upptagas, hvilka, i lika hög grad som de uppräknade patentföremålen, hafva karaktären af att vara industriela hjälpmedel t. ex. sprängämnen, konserverings- och garfningsmedel och andra kemiskt-tekniska produkter, hvilka antingen äro patenterade eller efter patenteradt tillverkningssätt framställda. För denna utsträckning af bestämmelsen talar icke blott dessa produkters likställighet med de öfriga, såsom patentföremål betraktade, utan jemväl den omständigheten, att

dessa alster i den kemiskt-tekniska industrien spela till stor del samma rol, som maskinerna göra i den mekaniskt-tekniska, och samma skäl, som gälla för de senares fullständiga skyddande, synas därför i hela sin utsträckning äfven gälla för de förra. Då emellertid ett uppräknande af de ifrågavarande alstren svårligen kan blifva af tillräcklig fullständighet, har föreningen velat ifrågasätta, att på det anmärkta stället ordet arbetsredskap utbytes mot uttrycket »industrielt hjälpmedel» eller något dermed analogt. Föreningen har härvid icke förbisett att genom utbytande af orden »annat arbetsredskap» mot »annat industrielt hjälpmedel» användningen af anordningar, som icke kunna anses vara industriela hjälpmedel, i och för sig icke komme att straffas, men, då enligt förslaget hvarje framställning af patenterade anordningar, äfven då densamma icke sker för afsalu, skulle komma att straffas, har föreningen ansett någon betänklighet icke böra möta mot en sådan inskränkning, för hvilken förutom billighetsskäl äfven andra skäl torde kunna anföras.

Sålunda har föreningen befarat, att om åt den föreslagna bestämmelsen rörande vissa patentföremåls användning skulle gifvas den stränga tillämpning, att en person, som inköpt och för sitt personliga bruk, men icke i sin rörelse använde ett patenteradt föremål, härför blefve anklagad och fäld för patentbrott, detta tilläfventyrs kunde för uppfinnarne medföra den menliga följden, att hos allmänheten uppstode ovilja mot patentväsendet öfver hufvud, hvarför föreningen äfven från denna synpunkt trott det vara önskvärdt, att den ifrågavarande bestämmelsen angående patenterade föremåls användning mildrades på sätt som ofvan blifvit antydt.

3. Enligt den ifrågasatta lydelsen af paragrafen skulle införsel till riket af genom patent skyddade varor endast vara straffbar, i händelse den skedde »veterligen», d. v. s. med vetskap om, att varan vore patenterad eller efter patenteradt tillverkningsätt framställd. Föreningen vill i detta afseende framhålla, dels att de personer, som bedrifva import, i allmänhet böra besitta en så pass noggrann kännedom om de varor, som de reqvirera och importera, att strängare bestämmelser beträffande dem synas vara berättigade, och dels att utan sådana bestämmelser mycket betydande svårigheter och förluster kunna beredas uppfinnarne. En agent, som importerar t. ex. en arbetsmaskin, torde i allmänhet veta eller hafva lätt att få veta, om den maskin han anskaffar är patenterad eller icke, så mycket mer, som han säkerligen icke underlåter att göra sig underrättad om, huruvida den vara han ämnar föra i handeln erbjuder några särskilta företräden framför andra liknande

artiklar, som förut finnas i marknaden. Om det för en sådan person vore medgifvet att undandraga sig ansvar helt enkelt genom uppgiften, att förbrytelsen ej skett veterligen, så torde faktiskt det förnämsta af de nu rådande missförhållandena kvarstå, hvilket, enligt hvad i memorialet blifvit framhållet, redan föranledt processer, ur hvilka, med uppenbar kränkning af uppfinnarens moraliska rätt, importören utgått såsom segrare. Detta stadgande synes jembväl vara för uppfinnarne särdeles ogynnsamt derigenom, att uppfinnaren, när importören undandraget sig ansvaret, icke kan, emedan den utländske fabrikanten icke heller har något ansvar, fullfölja sin talan, utan i och med importörens blotta förnekande finner hvarje utväg till upprättelse stängd. Att en mängd försök att på denna väg kringgå uppfinnarnes rätt skola komma att göras, kan med visshet förutsägas på grund af de stora fördelar, som patentbrottet i sådana fall erbjuder den utländske fabrikanten. Denne, som icke har nedlagt tid, arbete och kostnad på uppfinningens utarbetande och icke erlägger några patentafgifter, kan naturligtvis lemna varan billigare än uppfinnaren, som måste se till, att han får ersättning, icke blott för framställandet af sjelfva fabrikatet, utan äfven för sina derförut hafda kostnader, och alltså måste belägga varan med skälig patentafgift, som i motsvarande grad höjer dess pris. Äfven på annat sätt kunna genom import stora förluster beredas uppfinnaren t. ex. då ombud för utländska firmor förmedla försäljning af en del patenterade föremål, möbler, kaminer, spisar m. m., hvilkas användning enligt hvad i mom. 2 blifvit föreslaget icke skulle vara straffbar. I sådana fall är nämligen importören äfvenledes den ende, mot hvilken åtal kan väckas. Af alla dessa skäl anser föreningen att ett riktigare afvägande af de skilda intressena skulle ske, om, beträffande importen, bestämmelsen »veterligen» icke inflöt i den nya § 22.

4. I ändringsförslaget afser bestämmelsen »veterligen» jembväl all försäljning inom riket. Äfven detta finner föreningen vara ganska betänkligt, hufvudsakligen på grund af den stora lätthet det bereder försäljaren att undandraga sig *allt* ansvar. Föreningen finner det visserligen vara rätt och billigt att t. ex. en detaljhandlande, som i allmänhet saknar all teknisk kunskap och som, då förordning om särskilda märkens anbringande på patenterade föremål saknas, icke af sjelfva handelsartikeln kan härutinnan hafva någon ledning, ej må trakasseras för ett i god tro gjordt inköp af varor, som blifvit honom erbjudna, men hyser på samma gång betänkligheter mot, att uppfinnarne beröfvas utvägen att genom försäljaren kunna uppspåra tillverkaren eller importören. Uppfinnaren får nemligen i allmänhet kännedom om patentbrott

på det sätt, att han i marknaden påträffar sin patenterade vara tillverkad af andra fabrikanter, och om han då öfver allt kan afvisas med ett blott förnekande af all vetskap om patentet och vägras all uppgift om varans härkomst, så kan det möta oberäkneliga svårigheter och dröja öfver höfvan länge innan han finner den oredlige tillverkaren eller importören, som under tiden kan hinna att till uppfinnarens förfång försälja stora mängder af fabrikat. På grund af det nu anförda anser föreningen, att ordet »veterligen» här knappast torde utan stora svårigheter kunna strykas, men har trots, att den skada, dess qvarstående kunde komma att föranleda, skulle i hufvudsaklig mån motvägas, om i § sådana tilläggsbestämmelser infördes, att det vore försäljarens pligt att uppgifva, hvarifrån han bekommit de till försäljning hållna patenterade föremålen vid äfventyr att, derest han det ej gitter, sjelf få stånda ansvar såsom tillverkare eller importör.

5. I sammanhang med ofvan afgangna utlåtande tillåter sig föreningen att, beträffande den i senare delen af § 22 förekommande bestämmelsen angående huru med de olofligen tillverkade varorna skall förfaras, påyrka, att det är till ringa eller ingen båtnad för patenthafvaren, att han får af konkurrenten, mot ersättning till denna för varans värde, öfvertaga sådana varor, som han sjelf tillverkar, utan synes det föreningen vara riktigare, att de framställda varorna vore till patenthafvaren förbrutna. Stockholm den 30 December 1887.

Å Svenska Uppfinnareföreningens vägnar:

CARL SETTERBERG.

v. ordf.

TYCKO ROBSAHM.

E. FR. GÖRANSSON.

C. A. ÅNGSTRÖM.

M. F. NYSTRÖM.

N. A. ALEXANDERSON.

EMIL BOËTHIUS.

H. LILLIEHÖÖK.

G. O. RENNERFELT.

S. A. ANDRÉE.

*John Landin.*

## Till KONUNGEN.

I en till Statsrådet och chefen för Eders Kongl. Maj:ts Civildepartement stäld skrifvelse har t. f. Chefen för Patentbyrån gjort framställning om ändring i lydelsen af § 22 i förordningen om patent, i af-

seende hvarå sagde byråchef, efter att hafva redogjort för innehållet af motsvarande bestämmelser i tyska, franska och norska patentlagarne äfvensom i England, andragit, hufvudsakligen:

att, enligt hvad af motiven till det komitébetänkande, som lagts till grund för nu gällande svenska patentlagstiftning, framginge, hade komiterade från patentskyddet velat undantaga sådan utöfning af patenterade uppfinningar, som endast skedde »för eget behof», hvilket undantag komiterade sökt uttrycka genom den från tyska patentlagen lånade bestämmelsen, att patentskyddet endast omfattade »yrkesmässig» utöfning af patenterad uppfinning; att emellertid i stället för denna bestämmelse den svenska lagen, på Högsta Domstolens yrkande, formulerrats på sådant sätt, att patenterade uppfinningar fritt kunde utöfvas af enhvar, blott de dervid framställda alstren icke hölles »till afsalu»; att till och med i visst fall ett för försäljningsändamål skedt begagnande af uppfinning kunde ega rum, utan att patenthafvarens genom lagen bestämda rättigheter deraf kunde anses kränkta; att man härmed hade gått ej obetydligt längre i patentskyddets inskränkande än hvad antagligen genom det i den tyska lagen begagnade uttrycket »yrkesmässigt» eller det i den norska lagen i motsvarande lagrum förekommande orden »för eget bruk» åsyftats; att talrika klagomål i anledning af dessa bestämmelser under de senaste åren försports; att det ej heller kunde bestridas, att genom den nuvarande lydelsen af § 22 en stor mängd patent å viktiga uppfinningar blefve i det närmaste värdelösa, utan att något verkligt tvingande skäl för en sådan inskränkning af patentskyddet från det allmännas synpunkt syntes kunna anföras; att äfven i annat afseende § 22 gått för långt i inskränkande af patentskyddet, då det icke vore förbjudet att hit införa patenterade eller efter här patenteradt tillverkningssätt frambragta varor, blott denna import icke skedde »för försäljning»; att klagomål jemväl försports deröfver att i nu gällande patentlag, i olikhet med 1856 års förordning, icke funnes stadgad ansvar och ersättningsskyldighet för andra fall än då intrång i en patenträttighet skett med vetskap om patentets tillvaro; att det ej heller torde kunna förnekas, att det måste vara ytterst svårt att åstadkomma en sådan bevisning, derest ej patenthafvaren läte hvarje stämning föregås af en bevisligen skedd varning mot intrång i hans rättigheter, hvarjemte det å andra sidan torde kunna ifrågasättas, om med den offentlighet, som numera gåfves patenterade uppfinningar och den uppmärksamhet, hvarmed industriidkarna måste följa teknikens utveckling, det verkligen, åtminstone i fråga om patenterade varors tillverkning och användning af patenterade tillverkningssätt eller användning för indu-

striela ändamål af patenterade föremål, funnes grundad anledning till ett stadgande, som i så hög grad för patenthafvaren måste försvåra afvärjandet af intrång i hans genom patentet fastställda rättigheter; samt

att han, på grund af hvad sålunda anförts, ansett sig böra ifrågasätta, att patentskyddet, i öfverensstämmelse med hvad Kommerce Kollegium och Svenska Slöjdföreningen vid afgifvande af utlåtanden öfver komiterades förslag hemställt, måtte åter erhålla väsentligen samma omfattning som detsamma egde enligt 1856 års förordning, enär de betänkligheter, hvilka förmått komiterade att från patentskyddet utesluta sådan utöfning af patenterad uppfinning, som icke skedde »yrkesmässigt», äfvensom användningen af patenterade föremål, icke syntes ega synnerligen stor betydelse då de sammanställdes med de skäl, hvilka talade för att patentets utöfning fullständigt och uteslutande borde tillerkännas patenthafvaren; men

att han emellertid icke ansett sig böra ifrågasätta, att intrång i patent, som skedde derigenom att patenterade varor utan patenthafvarens lof till riket infördes eller här hölles till salu, skulle straffas i annat fall än »då intrånget skett med vetskap». För att icke desto mindre i möjligaste mån förekomma att patenterade maskiner eller andra föremål utan patenthafvarens medgifvande från utlandet införskrefves och här användes i industriela rörelser, så borde i 22 §, i likhet med hvad i tyska och norska lagarne egde rum, intagas förbud mot användande utan patenthafvarens medgifvande af patenterade maskiner, anordningar, verktyg eller andra arbetsredskap, hvilket fullständigande af paragrafens bestämmelser skulle äfven ur annan synpunkt vara önskvärdt, enär nemligen en stor mängd uppfinningar afsåge »anordningar», hvilka visserligen å ena sidan kunde betraktas såsom »industriela alster», och hvilka på grund häraf måste kunna patenteras, men hvilka å andra sidan svårigen kunde betecknas såsom »varor», hvilket uttryck för det närvarande användes i § 22, då patentskyddets omfång skall bestämmas;

hemställande byråchefen, att första stycket af § 22 måtte erhålla följande ändrade lydelse: »Den, som, utom i de fall, hvilka omförmålas i 16 och 17 §§, utan patenthafvarens lof inom riket tillverkar vara, använder tillverkningssätt eller begagnar maskin, anordning, verktyg eller annat arbetsredskap, derå patent här åtnjutes, eller till salu här i riket håller eller till riket inför här patenterad eller efter här patenteradt tillverkningssätt frambragt vara, som honom veterligen utan patenthafvarens tillstånd åstadkommits, straffes med böter från och med tjugu till och med två tusen kronor; ersätte ock all skada. Ej må annan än patenthafvaren härom föra talan.»

Sedan svenska uppfinnareföreningen, efter dertill lemnadt tillfälle, i ämnet sig yttrat, har genom nådig remiss Kommerce Kollegium erhållit befallning att i ärendet afgifva underdånigt utlåtande, och får, med återställande af remissakten, Kollegium i underdånighet anföra följande.

Derest det ändamål skall kunna ernås, som med patentlagstiftning i allmänhet afses, nemligen att befordra industriens utveckling genom att uppmuntra till utarbetande af nyttiga uppfinningar, derigenom att uppfinnarne beredes säkerhet att åtminstone i viss mån få njuta frukten af sitt arbete, för så vidt deras uppfinningar i och för sig äro användbara, måste patentskyddet vara i möjligaste mätto verksamt. Men å andra sidan torde patentlagens bestämmelser icke få vara så affattade, att de allt för mycket hindrande inverka på den verksamhet, som endast afser det personliga behovets tillfredsställande.

Af ordalydelsen i gällande patentförordnings § 22 äfvensom af hvad t. f. chefen för Patentbyrån anført, torde emellertid framgå, att för det närvarande i vårt land möjligheten att tillgodogöra sig materiela fördelar af det andliga arbete, som vinner sitt uttryck i nya uppfinningar, icke är för uppfinnaren så stor som med afseende å patentskyddets ändamål torde få anses vara meningen, hvaremot i många fall andra än den, som på en uppfinnings utarbetande användt både tid, arbete och penningar, kunna ensamme tillgodogöra sig uppfinningens fördelar i långt högre grad än som motsvarar det personliga behovets tillfredsställande.

Ty ehuru man visserligen icke får till afsalu tillverka här patenterade varor eller vid tillverkning till afsalu använda här patenteradt tillverkningssätt för framställande af viss produkt, kan man dock, utan hinder af författningen, vid egna verkstäder och fabriker utan patenthafvarens lof, äfven för frambringande af varor till afsalu, tillverka eller importera och använda här patenterade maskiner m. m., hvilka icke äro såsom tillverkningssätt patenterade, samt slutligen kan man äfven tillverka och utan tillstånd uthyra eller på annat sätt än genom försäljning till annans begagnande upplåta här patenterade föremål. I alla dessa fall kan man sålunda tillgodogöra sig en annans uppfinning och deraf bereda sig ekonomisk fördel, utan att patenthafvaren varder i tillfälle att härför erhålla någon ersättning.

Att nu antydda möjligheter att tillegna sig produkten af andras andliga arbete och deraf bereda sig fördel torde vara att betrakta såsom missförhållanden, hvilka, så vidt möjligt, böra på lagstiftningens väg förekommas, lærer väl icke kunna förnekas, hvaremot den omständigheten, att en enskild person, som tillfälligtvis ser eller vinner känne-

dom om ett för honom personligen nyttigt föremål eller nyttig inrättning, hvarå möjligen här patent åtnjutes, sjelf för sitt behof framställer detta föremål eller använder denna inrättning, icke torde böra betraktas såsom ett ingrepp i patentskyddet, isynnerhet som väl sådant eftergörande af patenteradt föremål hufvudsakligen endast torde ifrågakomma beträffande mindre och enklare sådana.

En ändring i § 22 af gällande patentförordning i ändamål att förekomma ofvan antydda missförhållanden torde sålunda kunna anses behöflig.

I den af t. f. Chefen för Patentbyrån föreslagna lydelsen af sagda § torde emellertid åt patentskyddet hafva gifvits en allt för stor utsträckning.

Enligt författningsrummets nu gällande lydelse kan den, som gör intrång i annans patenträtt utan att derom ega kännedom, icke till ansvar dömas.

Men enligt förbemälda byråchefs förslag skulle, under det att den, som i god tro sålt eller till riket infört föremål, hvarå patent här åtnjutes, icke kan till ansvar fällas, deremot den, som i god tro tillverkar eller köpt och begagnar sådant föremål, kunna varda skyldig utgifva böter och skadestånd.

Det har visserligen, då förslaget till nu gällande patentlag förevar till behandling, framhållits, att föreskriften derom, att beviljadt patent skall kungöras äfvensom beskrifning derå i hufvudsakliga delar genom tryck offentliggöras, borde anses innebära, att någon annan bevisning mot för patentbrott åtalad person angående vetskap om patentet ej skulle erfordras än den, som låge i patentets meddelande och offentliggörande, och Chefen för Patentbyrån har i sitt föreliggande anförande uttalat en liknande åsigt. Men om man ock skulle kunna förutsätta, att teoretiskt och tekniskt bildade idkare af större industri i allmänhet så följa sin industris utveckling, att de förskaffa sig kännedom om nya uppfinningar, som beröra densamma, särdeles som patentuppgifter intagas, förutom i de officiella meddelandena, jemväl i de flesta tekniska facktidskrifter, så finnas dock äfven andra yrkesidkare, af hvilka man icke med fog lär kunna begära, att de alltid skola veta, om patent här åtnjutes å en maskin eller annat redskap, som de för sitt industriella ändamål köpa; och vidare torde icke heller alla återförsäljare och än mindre köpare bland den stora allmänheten i hvarje fall veta om den vara, de försälja eller köpa, är patenterad eller icke.

Vid sådant förhållande och då en patenthafvare, till hvars kunskap det kommit att någon ingripit i hans på patentet grundade rätt, genom att på lämpligt sätt gifva den ingripande denna rätt tillkänna, lätteligen

borde kunna, i händelse af fortsatt ingrepp, bevisa, att detsamma skett med vetskap om patentets befintlighet, föreställer sig Kollegium, att nu gällande ansvarsförutsättning i fråga om intrång i en annans patenträtt bör i hela dess utsträckning bibehållas; och finner Kollegium ytterligare stöd för denna sin åsigt deri att, enligt de flesta utländska patentlagar, deribland äfven den nyaste eller schweiziska patentlagen af den 29 Juni 1888, ansvarspåföljd för intrång i patenträtt endast följer i det fall, att intrånget föröfvats med vetskap om dess rättskränkande beskaffenhet.

Den nyssnämnda schweiziska lagen (»Loi fédérale sur les brevets d'invention») innehåller beträffande patentskyddets verkan hufvudsakligen följande stadganden i svensk öfversättning:

Art. 3. »Ingen må utan patentegarens medgifvande tillverka patenteradt föremål eller dermed drifva handel.

Om det patenterade föremålet är ett verktyg, en maskin eller ett annat produktionsmedel, vare dess begagnande för industriellt ändamål likaledes beroende af patenthafvarens tillstånd. Detta tillstånd anses lemnadt, om det patenterade föremålet hålles till salu utan något inkränkande villkor.»

Art. 24. »Underkastade civilrättsligt eller kriminelt ansvar i enlighet med följande bestämmelser vare:

1:o. De som eftergöra patenterade föremål eller oloffigen nyttja sådana.

2:o. De som sälja, till salu utbjuda eller till allmänhetens bruk bringa oloffigen tillverkade föremål, eller införa sådana å schweiziskt område.

3:o. De som med vett och vilja deltagit i förenämnda handlingar eller gynnat eller underlättat deras utförande.

4:o. De som neka att uppgifva hvarifrån de bekommit i deras ego befintliga eftergjorda föremål.»

Art. 25. »De, som med uppsåt hafva begått i föregående artikel omförmälda handlingar, skola dömas till skadestånd och straffas med böter från 30 till och med 2,000 francs eller med fängelse från 3 dagar till och med ett år, eller till båda dessa straff på en gång. Straffet må kunna fördubblas i händelse af upprepad förseelse.

Dessa straffbestämmelser få icke tillämpas, om förseelsen beror på misstag, oförstånd eller försumlighet; men rätt till skadestånd skall i allt fall vara bibehållen i de i artikeln 24 1:o omförmälda fall.»

Dessa den schweiziska lagens bestämmelser synas i det närmaste innehålla hvad som vore önskligt att äfven kunde i den svenska lagen

införas i afseende å patentskyddets utsträckning. Å ena sidan är det i den förra lagen förbjudet att utan patenthafvarens lof tillverka, sälja, importera, till allmänhetens bruk upplåta eller för industrielt ändamål använda patenterade föremål, men å andra sidan kan straffpåföljd endast förekomma, om intrånget skett med vetskap om dess rättskränkande beskaffenhet.

I det förslag till förordning angående patent, som af Eders Kongl. Maj:t förordnade komiterade jemte betänkande i ämnet den 6 November 1878 afgåfvu, hade i afseende å patentskyddets utsträckning föreslagits, bland annat, att det skulle vara förbjudet att utan patenthafvarens medgifvande »yrkesmässigt inom riket tillverka eller till salu hålla varor eller använda tillverkningssätt, derå patent här åtnjutes».

Vid behandlingen af detta förslag inom Högsta Domstolen framhölls emellertid, bland annat, dels att den åsigten, att patentskydd icke borde utgöra hinder att för eget bruk tillverka vara eller använda tillverkningssätt, icke vore klart återgifven genom uttrycket »yrkesmässigt», och att förslaget kunde gifva anledning till det missförstånd i motsatt riktning, att hemslöjd af patenterad vara eller med begagnande af patenteradt tillverkningssätt vore medgifven äfven till afsalu, blott den ej skedde i stor omfattning, under det att hvad som i förevarande hänseende borde uttryckas syntes vara, att tillverkning ej finge ske till afsalu, dels att begreppet »yrkesmässig tillverkning» saknade den bestämdhet, som vore i en lag för dess tillämpning erforderlig.

I anledning af dessa inom Högsta Domstolen uttalade meningar erhöill patentförordningens § 22 sin nuvarande lydelse. Men äfven den af komiterade föreslagna lydelsen hade i allt fall icke förekommit en del af de nu öfverklagade missförhållandena, då man äfven med denna lydelse t. ex. hade kunnat för eget industrielt behof utan patenthafvarens lof tillverka och begagna patenteradt föremål, endast detsamma ej varit att såsom tillverkningssätt anse, äfvensom uthyra eller eljest till annans begagnande upplåta för annan patenterad inrättning. Att deremot såsom i den schweiziska lagen bestämma att det skall vara förbjudet att för »industrielt ändamål» använda hvad som utgör ett patents föremål torde deremot förekomma det förra af de nyssnämnda missbruken. Samma verkan torde äfven i än vidsträcktare mån uppstå genom att i stället för uttrycket »industrielt ändamål» använda det i norska lagen förekommande uttrycket »i sin rörelse».

Beträffande åter det missbruket att på annat sätt än genom försäljning till allmänhetens bruk utan lof af patenthafvaren upplåta paten-

terade föremål, torde, likasom i merberörda schweiziska lag eger rum, särskild bestämmelse deremot böra i den svenska förordningen intagas.

Det kan visserligen invändas att såväl uttrycket »industrielt ändamål» som uttrycket »i sin rörelse» icke heller hafva den för en lags tillämpning nödiga bestämdhet; men vid det förhållande att alla patenttvister skola vid ett och samma forum, nemligen Stockholms Rådstufvurätt, handläggas, föreställer sig Kollegium att snart nog en bestämd rättspraxis beträffande tolkningen af sagda uttryck utbildar sig.

Det i § 22 af gällande patentförordning använda uttrycket »vara» torde vidare lämpligen böra utbytas mot uttrycket »föremål», enär det förra uttrycket är inskränktare än det senare och synes mera hafva afseende å handelsändamål, hvaremot uttrycket »föremål» är vidsträcktare och kan anses omfatta såväl egentliga handelsvaror som industriela alster i allmänhet, hjälpmedel, anordningar m. m.

På grund af hvad sålunda anförts, tillstyrker Kollegium, att första stycket af patentförordningens § 22 måtte ändras derhän, att det varder enhvar förbjudet att, utom i de fall, hvilka omförmålas i 16 och 17 §§, utan patenthafvarens lof, vare sig inom riket till afsalu tillverka föremål, hvarå patent här åtnjutes, eller vid tillverkning till afsalu använda här patenteradt tillverkningssätt, eller ock här patenterade eller efter här patenteradt tillverkningssätt åstadkomna föremål i sin rörelse använda, till salu här i riket hålla, till försäljning inom riket införa, eller eljest till annans begagnande eller nytta upplåta, samt att den, som häremot veterligen bryter, straffas med böter från och med tjugo till och med tvåtusen kronor.

Derjemte torde jemväl andra stycket af samma § böra ändras till öfverensstämmelse med det nu sagda.

Stockholm den 4 Mars 1889.

Underdånigst

C. FR. WÆRN.

TH. NORDSTRÖM.

*Emil Hübner.*